

Subiect: Propuneri cu privire la îmbunătățirea cadrului legal electoral

Adresat: Comisiei Electorale Centrale

Prezentat de: Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare

Persoană de contact Alexei Buzu alexeibuzu@gmail.com 22 24 13 93

Prevederea legală	Propunerea	Argumentare
<p>(1)Codul Electoral, articolul 38, punctul d) plafonul general al mijloacelor financiare ce pot fi transferate pe contul „Fond Electoral” al concurentului electoral se stabilește de către Comisia Electorală Centrală, luînd ca bază de calcul un coeficient înmulțit cu numărul de alegători din circumscripția electorală în care au loc alegerile.</p>	<p>Plafonul general al mijloacelor financiare ce pot fi transferate pe contul „Fond Electoral” al concurentului electoral este echivalentul a 0,01% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv.</p>	<p>Deciziile CEC din ultimele campanii electorale s-au dovedit a fi destul de <i>generoase</i> în raport cu concurenții electorali. Plafonul maxim de cheltuieli a concurenților electorali a variat de la 55 mln. lei în cazul alegerilor parlamentare din 2014 la aproximativ 65 mln. lei în cazul alegerilor prezidențiale din 2016. Estimările Promo-LEX¹ pentru electorala din 2016 arată că plafonul stabilit de CEC este destul de semnificativ prin faptul că ponderea cea mai mare a cheltuielilor electorale raportate la plafonul maxim stabilit de CEC a fost de 36, 86% în cazul candidatului Marian Lupu. Majoritatea concurenților atingând un nivel mult mai mic de cheltuieli declarate în raport cu plafonul maxim. Existența unui plafon înalt, care este în permanentă creștere viciază procesul electoral. În acest sens considerăm că decizia cu privire la plafonul maxim trebuie: (i) stabilită exact prin lege deci scoasă din atribuțiile CEC, (ii) să stabilească în mod premeditat un plafon mult mai mic a cheltuielilor maxime. Ținem să menționăm că în avizul său din Comisia de la Veneția</p>

¹ Vezi raportul de monitorizare pag 48 https://promolex.md/wp-content/uploads/2017/01/raport-electoral-final_RO_2016.pdf

		menționează că plafonul maxim pentru donații (vezi punctul 3) este unul mult prea mare ² .
(2) <u>Codul Electoral, articolul 38, punctul e)</u> plafoanele donațiilor din partea persoanelor fizice și juridice în contul „Fond Electoral” pentru o campanie electorală constituie 200 și, respectiv, 400 de salarii lunare pe economie stabilite pentru anul respectiv.	plafoanele donațiilor din partea persoanelor fizice și juridice în contul „Fond Electoral” pentru o campanie electorală constituie 4 și, respectiv, 8 de salarii lunare pe economie stabilite pentru anul respectiv.	Existența plafoanelor excesiv de mari nu va contribui la reducerea dependenței financiare a concurenților electorali față de anumite interese economice. Aceste plafoane denaturează esența reformei finanțării partidelor politice și a concurenților electorali prin descurajarea acestora de a recurge la donații mici și colectarea adecvată a cotizațiilor de membru de partid.
(3) <u>Legea Nr. 294. privind partidele politice, articolul 26, punctul (3)</u> veniturile anuale ale unui partid politic provenite din cotizații de membru și donații nu pot depăși echivalentul a 0,3% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv.	veniturile anuale ale unui partid politic provenite din cotizații de membru și donații nu pot depăși echivalentul a 0,01% din veniturile prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv.	Vezi punctul 1.
(4) <u>Legea Nr. 294. privind partidele politice, articolul 26, punctul (4)</u> O persoană fizică poate face donații unui sau mai multor partide politice. Donațiile făcute de o persoană fizică unui sau mai multor partide politice într-un an bugetar nu pot depăși suma a 200 de salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv. Dacă persoana fizică este membru de partid, în suma-limită menționată se include și suma cotizațiilor de membru de partid plătite de aceasta într-un an, cotizația și donația fiind reflectate separat în contabilitatea	O persoană fizică poate face donații unui sau mai multor partide politice. Donațiile făcute de o persoană fizică unui sau mai multor partide politice într-un an bugetar nu pot depăși suma a 4 de salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv. Dacă persoana fizică este membru de partid, în suma-limită menționată se include și suma cotizațiilor de membru de partid plătite de aceasta într-un an, cotizația și donația fiind reflectate separat în contabilitatea partidului politic și în rapoartele privind gestiunea financiară a acestuia.	Vezi punctul 2.

² ...that imposing an annual ceiling on the total of all permissible donations and membership fees received by a political party appears to be overly broad and should be reconsidered [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2013\)002-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2013)002-e)

partidului politic și în rapoartele privind gestiunea financiară a acestuia.		
(4) <u>Legea Nr. 294. privind partidele politice, articolul 26, punctul (5)</u> Donațiile făcute de o persoană juridică unui sau mai multor partide politice într-un an bugetar nu pot depăși suma a 400 de salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv. Persoana juridică care face o donație în bani unui partid politic trebuie să prezinte decizia organelor sale abilitate privind efectuarea donației, să înregistreze donația și să o reflecte în rapoartele sale contabile, de asemenea să informeze pe acționarii sau membrii săi despre operațiunile efectuate.	Donațiile făcute de o persoană juridică unui sau mai multor partide politice într-un an bugetar nu pot depăși suma a 8 de salarii medii lunare pe economie stabilite pe anul respectiv. Persoana juridică care face o donație în bani unui partid politic trebuie să prezinte decizia organelor sale abilitate privind efectuarea donației, să înregistreze donația și să o reflecte în rapoartele sale contabile, de asemenea să informeze pe acționarii sau membrii săi despre operațiunile efectuate.	Vezi punctul 2
(5) <u>Legea Nr. 294. privind partidele politice, articolul 27 Finanțarea partidelor politice din bugetul de stat.</u> (1) Partidele politice au dreptul să primească anual finanțare de la bugetul de stat prin intermediul Comisiei Electorale Centrale, în baza unui regulament aprobat de aceasta. Cuantumul alocațiilor pentru acest scop se aprobă în legea bugetară anuală, cota procentuală constituind nu mai mult de 0,2% din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu	Partidele politice au dreptul să primească anual finanțare de la bugetul de stat prin intermediul Comisiei Electorale Centrale, în baza unui regulament aprobat de aceasta. Cuantumul alocațiilor pentru acest scop se aprobă în legea bugetară anuală, cota procentuală constituind nu mai mult de 0,1% din veniturile bugetului de stat, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație, și se distribuie după cum urmează: a) 35% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile parlamentare; b) 35% – partidelor politice	Resursele publice trebuie să urmeze scopuri de interes public. Chiar dacă finanțarea din bugetul de stat primordial trebuie să reducă finanțarea partidelor din fonduri private (fapt care încă nu se întâmplă) acest instrument poate fi utilizat eficient și pentru a promova scopuri nu mii puțin importante cum ar fi: (i) promovarea participării femeilor în politică și procesul electoral și (ii) participarea și încurajarea participării tinerilor în politică și procesul electoral. Ținem să menționăm că preveri similare au fost propuse de către CEC încă în anul 2014/2014, în avizul ³ său din 2013 Comisia de la Veneția a salutat acest fapt.

³ It is particularly commendable that the draft Amendments create financial incentives (not mandatory requirements or sanctions) for parties who promote women's participation within their ranks. As stated in par 191 of the Guidelines such incentives may not be considered discriminatory in light of the requirement for special measures defined by CEDAW (Article 4) and as articulated in Council of Europe Recommendation (2003)310 on balanced participation of women and men in political and public decision making. This good practice has been introduced in other states of the pan-European space, such as, Bosnia and Herzegovina, Croatia, Ireland, Georgia, Romania, amongst others. In addition to funding political parties financially, special programmes or strategies could also be a way to support welcome efforts to increase the opportunities of a lesser represented gender, or ethnic or other minorities.

[http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2013\)002-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2013)002-e)

<p>destinație specială prevăzute de legislație, și se distribuie după cum urmează: a) 50% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile parlamentare; b) 50% – partidelor politice proporțional cu performanțele obținute în alegerile locale generale.</p>	<p>proporțional cu performanțele obținute în alegerile locale generale; c) 10% - partidelor politice proporțional cu femeile alese efectiv în cadrul alegerilor parlamentare; d) 10% - partidelor politice proporțional cu femeile alese efectiv în cadrul alegerilor locale; e) 5% - partidelor politice proporțional cu tinerii aleși efectiv în cadrul alegerilor parlamentare; f) 5% - partidelor politice proporțional cu tinerii aleși efectiv în cadrul alegerilor locale.</p>	
<p><u>(6) Legea Nr. 294. privind partidele politice, articolul 28 Utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat</u></p>	<p>(..)20% din valoarea alocațiilor anuale de la bugetul de stat vor fi utilizate în scopul promovării și încurajării participării femeilor în procesul politic și electoral iar 10% din valoarea alocațiilor primite să fie utilizate pentru promovarea și încurajarea tinerilor în procesul politic și electoral. (..)Partidele în care există organizații ale femeilor și a tinerilor aceste fonduri vor fi gestionate de organizațiile în cauză. (3) Alocațiile de la bugetul de stat utilizate pentru alte destinații decât cele prevăzute la alin (1) și (...) se restituie bugetului de stat în baza unei hotărâri a Curții de Conturi, în mărimea utilizată contrar destinației. (4) Primirea și utilizarea alocațiilor de la bugetul de stat inclusiv modul de utilizare a alocațiilor pentru încurajarea și promovarea femeilor și tinerilor se reflectă în mod distinct în evidența contabilă a partidelor politice.</p>	<p>Această prevedere legală urmează să asigure că resursele publice pe care autoritățile publice le oferă partidelor politice sunt utilizate de către acestea conform destinației.</p>
<p><u>(7) Legea Nr. 294. privind partidele politice, articolul 31 Auditul și verificarea rapoartelor privind gestionarea financiară a partidelor politice</u> (1) Partidele politice ale căror venituri sau cheltuieli anuale depășesc un milion</p>	<p>(1) Partidele politice ale căror venituri sau cheltuieli anuale depășesc un milion de lei sînt obligate să efectueze auditul rapoartelor privind gestiunea financiară pentru anul respectiv. Raportul de audit, împreună cu raportul anual privind gestiunea financiară a partidului politic, va</p>	<p>Prevederea în cauză este inefficientă și confuză în sensul determinării partidelor politice să urmeze un model transparent și corect de finanțare deoarece instituțiile competente (CEC, Curtea de Conturi) trebuie să aibă acces la analize independente mult mai degrabă decât o dată la trei ani.</p>

<p>de lei sînt obligate să efectueze auditul rapoartelor privind gestiunea financiară cel puțin o dată la 3 ani. Raportul de audit, împreună cu raportul anual privind gestiunea financiară a partidului politic, va fi expediat Comisiei Electorale Centrale, iar în cazul în care partidul politic a beneficiat de alocații de la bugetul de stat – și Curții de Conturi.</p>	<p>fi expediat Comisiei Electorale Centrale, iar în cazul în care partidul politic a beneficiat de alocații de la bugetul de stat – și Curții de Conturi.</p>	
<p><u>(8) Codul Electoral articolul 47.</u></p>	<p>(..) Pe durata întregii campanii electorale, inclusiv cu 3 luni până la data alegerilor, concurenților electorali li se interzice plasarea publicității (audio, video, publicitatea vizuală) în mijloacele mass media naționale cât și publicitatea care presupune panouri, standuri stradale.</p>	<p>Estimările Promo-LEX⁴ arată că aproximativ 94% din costurile declarate ale concurenților electorali sunt utilizate pentru publicitatea electorală și materialele promoționale. Interzicerea publicității electorale ar: (i) reduce costurile de campanie deci și necesitatea mai mică de a colecta sume substanțiale pentru campania electorală (ii) induce mai multă competiție loială între concurenții electorali cu puține resurse și cei care se bucură de sprijinul marilor donatori, (iii) determina concurenții electorali să recurgă la alte modalități de promovare cum ar fi dezbaterile electorale, discuțiile din ușă în ușă, întâlniri directe cu alegătorii.</p>

⁴ https://promolex.md/wp-content/uploads/2017/01/raport-electoral-final_RO_2016.pdf